

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornberga itd. Zastarele števe po 5 nvd. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, smernice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljina vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in utočljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“: Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Peštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Državni zbor.

DUNAJ 13. V današnji seji je povzel besedo ministrski predsednik Bienerth, ki je pohvalil Italijane, da so se v zadevi univerze tako zmerno obnašali. Izrazil je nado, da bo to vprašanje že v prihodnjih dneh rešeno v splošno zadovoljnost.

DUNAJ 13. V nadaljevanju drugega čitanja proračuna je ministrski predsednik izrazil svoje zadovoljstvo, da je zbornica prešla na redno razpravo proračuna. Naglašal je, da sme biti pokrite proračunskega primanjkljaja potom posojila le izredno dopustno sredstvo, da je treba vzpostaviti enakotežje v državnem gospodarstvu na eni strani s prihranki, glede katerih predloži ministrski predsednik v kratkem podroben program, na drugi strani z otvoritvijo novih pomožnih virov, — kajti ako zbornica ne dovolji novih davkov, se bo moralo izdatke za proračun l. 1911 prikrojiti po obstoječih dohodkih. In vendar je treba v bodočnosti rešiti važne stvari, kakor n. pr. na eni strani socialno zavarovanje, na drugi izpolnitev armade in flote, kar potrebuje monarhija, da obdrži politično in gospodarsko stališče, ob enem treba misliti na znižanje vojaške službe.

Glede vprašanja o italijanski pravni fakulteti je rekel ministrski predsednik, da se ne sme iz naglašanja tega vprašanja sklepati, kakor da bi bilo manjše želeli tudi rešitev drugih visokošolskih vprašanj. Naglašal je, da je potrebna rešitev tega vprašanja, ter izrazil nado, da se reši ugodno tudi vprašanje glede sedeža te fakultete.

Preidši na narodno vprašanje je ministrski predsednik poudarjal, da se vzlic raznim težočam vidi, kako se na vseh straneh stremi za tem, da se napravi konec narodnim sporom. Kakor bi bilo pa želeli, da se najde način za rešitev narodnega vprašanja za vso državo, je vendar vlada trdnega prepričanja, da se mora pričeti s pomirjenjem tam, kjer so tla za to najbolj pripravljena, to je v kraljevini Češki, in do tega zblizanja na narodnem polju mora priti. Potem bo pa tudi delovanje vseh narodnih skupin na kulturnem in gospodarskem polju zagotovljeno in potem bo zbornica imela moč, da reši najtežje naloge. — (Pohvala). — Zbornica je končala generalno debato o proračunu.

Nov vojaški zakon.

DUNAJ 13. Montags-Zeitung poroča iz Budimpešte: Novi vojaški zakon je že pripravljen; isti temelji na dveletni službi. Ako pa parlament uvidi, da so stroški preveliki, tedaj ostane baje triletna služba in vrhu tega se odpravi dolžnost dobrovoljcev, da jim več ne bo treba delati častniškega izpita.

Predsedstvo bosanskega sabora.

SARAJEVO 13. Cesar je imenoval Ali bega Firdusa (muslimana) predsednikom ter Vojislava Sola (Srba) in dr. Nikola Mandića podpredsednikoma sabora.

Turški prestolonaslednik v Bolgariji.

SOFIJA 13. Danes ob 9. uri predpoldne se je na čast turškemu prestolonasledniku Jussuf Izzedinu vršila velika vojaška revija, katere se je udeležilo 8000 oseb vseh vrst

orožja. Princ je izrekel generalom in najvišjim častnikom zahvalo za uzorno vedenje čet in jih prosil, naj sporoče to zahvalo tudi četam.

Zvečer je bila princu na čast slavnostna predstava v narodnem gledališču.

Listi pišejo večinoma precej rezervirano.

Srbska skupščina.

BELIGRAD 13. Predsednik je naznanil, da je odstopil kabinet. Izjavil je, da ne more po parlamentarnem načelu skupščina zborovati do rešitve krize. Dan prihodnje se objavi pravočasno. Ob 10. uri zvečer bo imel sejo ministrski svet. Popoludne se bodo posvetovali klubi o položaju.

Finska.

PETROGRAD 13. Komisija državnega sveta za posvetovanje zakonskega načrta za Finsko je vsprejela načrt brez spremembe.

Turčija.

CARIGRAD 13. Govori se, da se je vojni minister izrekel proti bojkotu in vojni z Grško.

Grška.

ATENE 13. Kralj Jurij je včeraj dospel v Patras, kjer je bil navdušeno sprejet.

Ruski samostan oropan.

KOSTROMA 13. V okrožju Vetluga so roparji napadli nek nunski samostan in ugrabili 10.000 rubljev. Štiri roparje so potem vjeli in pri njih so našli ves uropani denar.

Dunaj 13. Cesar je danes četrtič obiskal lovsko razstavo.

Karlovi vari 13. Semkaj je dospel hrvatski ban dr. Tomašić.

Tittlis 13. Tukaj je razsajala silna nevihta, med katero je padala tudi toča debela kakor kokošja jajca, ki je napravila velikansko škodo. V mestu je voda odnesla več hiš. Našlo je smrt tudi več ljudi.

Opava 12. V starem mestu pri Freistadtu je med nevihto dne 10. t. m. ubila strela posestnika Grzonko in Kubalo.

Berolin 13. Sinoči je med nevihto v Plötensee-ju velika množica ljudstva šla vedrit pod neko grajo. Nekatere je strela udarila v grad, ubila šest oseb, 13 jih je pa težko ranila. Nade je, da poslednji okreva.

Calais 13. — Ponesrečeno podvodno ladijo „Pluviose“ so potegnili do obale. — Doslej so izrekli iz ladije devet mrličev. Ko je nastala plima, so morali z deli prenehati.

Drinopolj 13. Vsled nalivov je izstopila reka Tundsä. Vojaška jetnišnica se je zrušila; pri tem je bilo ubitih nekoliko vojakov.

Politični položaj

s posebnim ozirom na italijansko vseučiliščno vprašanje.

Govoril dr. posl. dr. Rybář na shodu političnega društva „Edinost“ minole nedelje v Barkovljah.

Shodi — politična šola.

Prislonivši začetek svojega govora k izvajanjem predsednika dra. Wilfana, je tudi dr. Rybář spregovoril o pomenu in namenu javnih shodov, ki dajajo prilike, da izmenjavamo svoje misli, čujemo razne želje in

da zastopniki poročajo svojim volilcem. Eni očitajo, da prirejamo preveč shodov, drugi, da jih prirejamo — premalo! Ne eno, ne drugo očitjanje ni opravičeno, oziroma, eno in drugo je opravičeno. Potrebni so javni shodi, ker se žnjimi vzbuja politično zanimanje med javnostjo. Izlasti od tedaj, ko smo dobili splošno volilno pravico, je potrebno, da se vsakdo zanima za politične dogodke, ker je vsakdo poklican, da politično nastopa z glasovnico v roki. Le tedaj bo prav glasoval, oziroma, bo znal izbirati med kandidati, ako ima pravega pojma o političnih dogodkih in političnem delovanju. Zato so shodi neizogibno potrebni kakor politična šola. Ali pri tem treba pomisliti, da njih, ki nastopajo na shodih in poročajo, je le malo. Zato tudi ne moremo prirediti shodov tolikokrat in v vsaki vasi kakor bi želeli in kakor bi bilo tudi potrebno. Radi tega bi bilo želeli, da bi ljudje zahajali na shode od vasi do vasi, posebno pa v mestu.

Politični položaj.

Ne pričakujete od mene danes popolne in do podrobnosti izdelane slike o političnem položaju v vsem obsegu. Včeraj šele sem dospel z Dunaja in nisem imel časa, da bi se dovolj pripravil. Iztrgati hočem torej iz skupne slike le nekoliko točk ter vam v glavnih črtah nekoliko spregovoriti o najvažnejšem.

Kakšen je sedaj položaj? Kaj se godi na Dunaju? Čudno je sicer to, ali resnično, da se sedaj vse vrti okolo

italijanskega vseučiliškega vprašanja.

Vsi govorijo o tem in se zanimajo: vse stranke in ministri. Da, tako daleč je prišlo: da je postalo od rešitve tega vprašanja odvisno, ali se to ministerstvo vzdrži ali ne?! Vprašali bi morda vi, kako je to možno? Italijanov je vendar tako malo v državi — kako more torej jedno njihovo navadno šolsko vprašanje zadobiti toliko važnost? In vendar je tako! A pojasnila nahajamo v sedanjih

sestavi zbornice.

Mi slovanski poslanci zastopamo sicer večino prebivalstva v državi, ali v parlamentu nas vendar ni toliko, kakor bi nas moralo biti. Tudi če bi bili vsi slovanski poslanci izvoljeni na narodnem programu in bi enotno nastopali, vendar bi njihova večina v parlamentu iznašala le gole 3 glase. Ali temu ni tako! Drugi slovanski narodi so izvolili tudi socialnih demokratov, ki tvorijo svojo posebno organizacijo in ne prihajajo v poštev ob strogo narodnih bojih. Zato smo faktično v manjšini.

Tudi Nemci imajo poslancev izvoljenih na internacionalnem programu, tudi oni so razdeljeni na razne skupine. Ali ne glede na to oni že po volilnem redu nimajo večine v parlamentu.

Stvar je torej taka, da v avstrijskem parlamentu ni nikake večine. Iz tega dejstva se je izcimila potreba, da si stranke iščejo zaveznikov. Nemci so jih našli pri Poljakih (Veliki vrisč). Ti so sploh vedno glasovali za vsako vlado. To moremo obžalovati, ali prezirati ne smemo, marveč moramo računati z dejstvom, da Poljaki pomagajo Nemcem tvoriti večino (ponovno hud vrisč), ki pa še ni trdna in zanesljiva. Manjka jej kakih 30 glasov. Italijanov je

mednarodne kurtoazije ne more odkrito na dan s svojo barvo, pa neoficijalna), ter reklamira v imenu narodnostnega principa te dežele za-se.

Dosedaj je pač še težko kdo tako lepo označil opravičenosti italijanskih aspiracij na naše dežele, kakor je to storil francoski pisec George Servières v gori navedenem citatu, kjer primerja naše razmere z razmerami v nekaterih kantonih severne Francije. Iz te primere izhaja, da pravice, ki bi jih morali imeti Italijani v naših krajih, so le pravice priseljencev. Kljub temu so oni tekom stoletij mestom na obrežju in enemu delu notranjosti dali s pomočjo renegatov popolnoma italijansko lice.

To vidimo najjasneje v Trstu, kjer se še danes vse italijanstvo rekrutira iz regnikov in renegatov. Ko bi nekega lepega dne vse italijanske podanike v Trstu naložili na par velikih parnikov (morali bi biti vsekež veliki, v stilu dreadnoughtov!), jih poslali preko luže in potem ostale „Italijane“ v Trstu preiskali na njihovih etnografskih izvorih, potem, pri Bogu, ne bi ostalo niti pet odstotkov Italijanov!

Kjub temu pa moramo mi od teh usurpatorjev dan na dan poslušati očitjanja, da smo „forestieri“, moramo dan na dan prenašati in mirno trpeti, da nas — kakor je v bajki — zbadajo v hiši, kjer smo jim nekdanj privoščili svoje gostoljubje.

sicer v parlamentu malo število. Z Romuni vred jih je 20. Ali ob razmerah, kakor sem jih opisal, so Italijani

jeziček na tehtnici.

S svojimi glasovi odločajo oni večino. Znano pa je, da so Italijani dobri kramarji in kakor taki se vedno postavljajo na vladno stran ter podpirajo Nemce in nemško hegemonijo. Včasih sicer tudi oni zabavljajo proti Nemcem, ko so namreč dobili od teh kako — klofuto. Kakor se je zgodilo n. pr. v Wiltenu pri Inomostu, kjer so nemško-nacionalni srditeži razbili italijansko fakulteto in nekaj italijanskih — glav (Hrupna veselost). Ali vkljub vsem takim dogodkom simpatizirajo Italijani z Nemci, nas pa smatrajo za barbore. Istotako sodijo Nemci o nas in radi vsprejemajo italijansko zavestništvo.

Po vsem tem je umevno, kako je moglo italijansko vseučiliščno vprašanje zadobiti toliko politično važnost in postati pravo državno vprašanje!

(Zvršetak pride.)

Bienerth v škripcih.

Trst, 13. junija 1910.

Morda še nikdar ni bila Bienerthova vlada v takih škripcih, kakor je to sedaj. Politični položaj je vsled pogajanj glede italijanske fakultete tako zamotan, da se vlada resno boji, da ne bo mogla spraviti proračuna pravočasno pod streho, ako se ji to sploh posreči. Vlada večina se namreč krha, in Bienerth bo moral uporabiti vso svojo umetnost, ako si bo hotel ohraniti kompaktnost svojega nemško-poljsko-italijanskega bloka.

Vse se vrti, kakor rečeno, okoli vprašanja italijanske pravne fakultete, in Bienerth je Italijanom za trdno obljubil, da bo to vprašanje gotovo rešeno v tekočem poletnem zasedanju, seveda v njihovo zadovoljnost. Bienerth si je mislil: Tako si pridobim oziroma ohranim Italijane in s tem večino, a proračun spravim lepo pod streho tudi brez slovanske pomoči. Zdi se, da se je Bienerth zaračunal, in da je z italijanskim vseučilišnim vprašanjem zašel v zagato, iz katere težko najde izhoda. Sicer še vedno upa, da najde formulo, ki bo zadovoljevala vse, in dr. Rybář je na shodu, ki se je vršil minolo nedeljo v Barkovljah rekel, da ako se to Bienerthu posreči, (v tem momentu) je vreden, da ostane ministrski predsednik do svoje smrti, ker takega ministrskega predsednika Avstrija ni in ne bo imela nikdar več.

Baron Bienerth se torej boji za svojo večino, oni samozavestni Bienerth, ki se ni doslej ganil s svojega mesta vzlic temu, da je njegova vlada že parkrat doživela občutne poraze. Saj ni niti par dni od tega, ko je zbornica vsprejela predlog, naj se otvori debata o volitvah na Ogrskem, in je s tem spravila vlado v tako zadrego, iz katere si minister Haerdtl ni vedel pomagati drugače, nego da je očital poslancem, da se vmešavajo v notranje stvari druge države. Zdi se, da je Bienerthova samozavest začela polagoma vendarle padati. Uvidel je, da se njegov „System der stabilen Regierung“ topot ne obnese. Z Italijani se vršijo neprenehoma konference, pod kakimi pogoji bi

Pa, če lisica v bajki ni imela nikakega sredstva, da bi se ubranila pred bodečimi ježovimi iglami, pač nam radi tega ne treba misliti, da bi morali tudi mi igrati enako vlogo do skrajnih konsekvenc. Bajke in pravljice so se odigravale v davnih, davnih časih — tako nam je otrokom pripovedovala pokojna babica —, ali danes se bajke in pravljice ne odigravajo več; na njih mesto je stopilo realno življenje. To realno življenje pa nam kaže, da, če tudi smo v minulosti prepuščali Italijanom, da so igrali v naši hiši ulogo ježa v bajki, pa danes reklamiramo svoje mesto. Pripravljeni smo bili deliti z njimi skupni dom. Oni tega nočejo. S tem pa le silijo na to, da se razmere med nami in njimi mora pojestri v vprašanje: Ali oni ven, ali mi! Oni pravijo: „Vittoria o morte“. „Zmaga ali smrt!“ Smrt je znak resignacije. Zato mi smrti ne poznamo. Mi vidimo pred seboj le zmago!

Podajemo se v boj brez resignacije in polni samozavesti, ki temelji v naši plemeniti premoči.

Nam se ne mudi! Če smo čakali že tako dolgo, čakamo lahko še nekoliko časa v zavesti, da pride prav gotovo čas, ko bo v Trstu častno in svobodno zapopolnala naša slovenska trobojnica in ko bosta na naši mestni hiši Mihec in Jakec po slovenski bila na uro. N i k o.

PODLISTEK.

Bajka o ježu in lisici.

Le revendications de l'Italie ne sont pas plus fondées que ne le seraient celles de la Belgique, par exemple, sur certaines cantons du Nord de la France envahis par les ouvriers belges, qui finissent, par y fixer leur demeure.¹ George Servières.

Ta citat je bil naveden že v „Edinosti“ od nedelje 5. t. m. v izvadku članka „Nulla“ iz „Danzers Armee Zeitung“. A postavil sem sem ga kakor moto predstoječemu članku, ker me spominja na znano bajko o ježu in lisici. Jež je prišel pred duplino lisice in jo prosil, naj bi mu dovolila mal prostorček v svoji jami. Ona se je nekaj časa branila, a končno se je dala omehčati in je pustila ježa v jamo. Čim pa se je jež nekoliko ogrel, je začel lisico zbadati na

¹ Slovenci: Zahteva Italije niso nič bolj opravičene, nego bi bile n. pr. one Belgije do nekaterih kantonov Severne Francije, kjer so se naselili belgijski delavci, ki so se potem udomačili tam.

se dali pridobiti, da bi glasovali za proračun. Slučaj je nanesel, da so v sedanjem trenutku italijanski poslanci jeziček imeli na tehtnici in je od njih odvisna usoda proračuna. Bienerthova večina ne znaša namreč niti 10 glasov in se spremeni takoj v manjšino, čim odpade tudi najmanjša skupina, v tem slučaju Italijani. Ti so ministrom predsedniku naznanili, da bodo, ako se položaj ne spremeni njim na korist, glasovali brezpogojno proti proračunu. V tem slučaju bo, kakor se govori, državni zbor zaključen ali razpuščen, ali pa nastopi vladanje par. 14.

Se nekaj je, kar Bienerth zelo teži in mu dela skrbi, namreč obstrukcija v proračunskem odseku, na katero očitno ni bil pripravljen. Medtem, ko se vlada priprava s svojo „večino“ za sedež italijanske fakultete, so se oglasili Jugoslovani in rekli, da italijanske fakultete sploh ne dovolijo, ako se obenem ne ugodno našim opravičenim šolskim zahtevam. Na podlagi tega, so pričeli v proračunskem odseku z obstrukcijo.

Da je jugoslovanska obstrukcija napravila na Bienertha globok vtis, dokazuje neka njegova izjava napram predsedstvu „Poljskega kola“. Rekel je, da v stvari italijanske fakultete bodo morale delavne (t. j. vladne) stranke kaj ukreniti zoper jugoslovansko obstrukcijo, ker bi oviranje, ali celo onemogočenje laške fakultetne predloge napravilo na Italijo zelo neugoden utis! Tako daleč smo torej prišli v Avstriji, da je na reševanju naših notranjih stvari postal odločen utis, ki bi ga ta ali ona rešitev kakega vprašanja napravila v tuji državi, — v tem slučaju Italiji. A par ur prej je člen Bienerthove vlade, minister Haerdil, očital poslanecem, da se umešavajo v stvari ogrske države, katero smatra naša vlada za tujo. Torej mi se ne bi smeli umešavati v ogrske stvari, da si živimo z Ogrji pod istim vladarjem, pač pa se sme vmešavati v avstrijske stvari — Italija!!!

Ta izjava dokazuje velikansko zadrego, v kateri se nahaja vlada, sicer bi se ne mogla posluževati takih naravnost samo od sebe ponižujočih argumentov. Taka vlada enostavno nima več pravice do obstanka. Ali ni dovolj, da je Avstrija pravzaprav filijalka Nemčije?! Sedaj pa naj bi bilo tudi od utisov v Italiji odvisno reševanje naših notranje-avstrijskih stvari!

Kaj takega se pač še ni zgodilo, da bi šef kake vlade tako skrbel za ugled lastne države! In taka vlada naj bo poklicana, da reši tako važna vprašanja, ki so sedaj na dnevnem redu?! Ali misli Bienerth, da bomo res mi Slovani plačevali račune za to, da bi rešitev tega ali onega vprašanja napravljala v Italiji vedno dober utis?! Ne, nikdar! Prepadi med vlado in Slovani ni bil morda še nikdar tako globok, kakor je to sedaj. Zato nas mora združiti v tem trenutku le en klic: Proč z Bienerthom!

Dr. Šusteršič o italijanski pravni fakulteti.

Minolo nedeljo je imel dr. Šusteršič shod, kjer je v Tomišlju in na Rudniku razmotrival tudi pereče vprašanje italijanske pravne fakultete. Povdarjal je, da je to vprašanje obradilo prav čudne prikazni. Čuditi se je, kako malo razuma imajo nekatere vladne stranke za velika državna vprašanja, ki so v zvezi s fakultetnim vprašanjem. Mučno mora zadeti vsakega pravega avstrijskega rodoljuba, da se vlačijo zvezo z Italijo v to zgolj notranjo avstrijsko zadevo. Poleg tega je to početje naravnost naivno. Kajti vsak resen mož, ki razmere le količkaj pozna, ve, da je sigurnost in trajnost našega razmerja do Italije odvisna od dreadnoughta (velikih bojnih ladij), ne pa od pravnih fakultet. Kar se tiče stališča Slovencev k temu vprašanju, se ne bojujejo zoper italijanske državljane, temveč zoper stari dunajski sistem, po katerem se daje eni narodnosti prednost, drugo pa potiska v kot. Slovenci zahtevajo sistematično obravnavanje in reševanje visokošolskih vprašanj v smislu enakopravnosti in enakovrednosti vseh narodov. — Nič ne označuje bolje zapostavljanja in poniževanja Jugoslovancev, kakor dejstvo, da se do danes ni nič rešilo vprašanja reciprocitete zagrebške univerze, četudi se to vprašanje že pleče več let in je že zdavnaj zrelo za odločitev, in to v kljub lepim besedam mnogih vlad! In vendar je to malenkost, ki vrhu tega ne stane vinarja, temuč treba je le dobre volje in nekoliko razumevanja za potrebo naših južnih slovenskih dežel! — Glede mesta italijanske fakultete se krije stališče Slovencev popolnoma z življenjskimi interesi monarhije.

Pritisk Italije in Nemčije na notranje avstrijske razmere.

Dunaj 13. poslaniških krogov krožijo govornice, ki pričajo o tem, da je postal položaj Bienerthovega kabineta velekritičen. Pripoveduje se, da je ministrijski svet že sklenil demisijo, ker do danes nima Bienerth gotovosti, da bi imel pri glasovanju o proračunu zanesljivo večino. Odločevali bodo Italijani, s katerimi ima Bienerth danes zadnje odločilne konference. Bienerth je bil včeraj v avdijenci pri cesarju. Avdijenca je trajala izvanredno dolgo. Tudi se pripoveduje, da sta italijanski zunanji urad in

nemški zunanji urad pritisnili na avstrijskega zunanjega ministra grofa Aehrenthala, naj se v zadevi laške pravne fakultete ustrezno Italijanom. Aehrenthal je v jako kočljivem položaju. Govori se, da je Aehrenthal že sporočil Bienerthu o pritisku Italije in Nemčije ter da je o tem informiran tudi že cesar. Vsekakor se mora tekom današnjega dne položaj pojasniti, ker bo jutri ob 10. uri dopoludne prvo glasovanje o prehodu v specialne dele proračuna.

Eksportna akademija na Dunaju.

Slušaateljstvo eksportne akademije je enoglasno sklenilo, da hoče delovati krepko in neomajno na to, da se eksp. akademija, najvišji trgovski učni zavod v Avstriji, tudi oficijelno pripozna, kakor trgovska visoka šola.

Na eksp. akademiji so dani že vsi predpogoji za visoko šolo. Predizobrazba slušaateljev je ista, kakor za druge visoke šole, predavanja temeljujejo na znanstveni podlagi in so popolnoma visokošolskega značaja. Na kušnjah se stavljajo najstrožje zahteve. Profesorji so v istem plačilnem činovnem razredu in imajo iste plače, kakor na drugih avstrijskih visokih šolah.

Moderni čas s svojo svetovno trgovino in poostreno konkurenco zahteva tudi v trgovskem stanu akademično izobraženih moči; zato so ustanovili na Francoskem, v Belgiji, Italiji, Nemčiji itd. trgovske visoke šole, in oblasti se niso nikjer protivile pripoznanju tem komercialnim zavodom značaj visoke šole, četudi se isti, kar se tiče kvalifikacije slušaateljev in organizacije učnega načrta, nikakor ne morejo meriti z eksportno akademijo.

Nejasno stališče, ki je zavzela eksp. akademija med avstrijskimi šolami, zamore slušaateljstvo, ki so pričeli svoje študije večinoma, ne da bi se zavedali svojega položaja, mnogo škodovati, ker se jih splošno uvršča med absolvente drugih nižjih trgovskih šol.

Teh nezdravih razmer pa sigurno ne morejo odobravati oblasti, ki gotovo poznava visoki pomen trgovskega stanu za vse narodno gospodarstvo in katerih naloga mora vendar biti, da pridobivajo za trgovino zares zmognih in delavnih moči.

Slušaatelji eksportne akademije vseh avstrijskih narodnosti, ki študirajo složno na skupnem zavodu, upajo, da se njihovi zahtevi ugodijo tem prej, ker s tem niso zvezani nikakoli finančni izdatki.

Slušaatelji računajo s sigurnostjo na podporo od strani trgovskih krogov, ki pač tudi upravičeno zahtevajo akademično izobraženega naraščaja.

Na Dunaju, dne 11. rožnika 1910.

Slušaateljstvo eksp. akademije.

Dnevne novice.

Vseslovanski kongres v Sofiji. Iz Petrograda poročajo: Društvo „Slovenska vzajemnost“ je dne 9. t. m. izvolilo delegate za vseslovanski kongres v Sofiji, mej temi Homjakova, Mihaila Stahoviča in Otta.

Kitajski dijaki na Dunaju. Iz Petrograda poročajo: Petnajst kitajskih dijakov, ki jih je kitajska vlada poslala na nauke na Dunaj, je na svojem potovanju dospelo v Petrograd, odkodar so odpotovali na Dunaj.

Bosanski deželni zbor se sestane jutri v svoje prvo zasedanje. Potent, s katerim se sklicuje deželni zbor, je datiran v Sarajevu dne 31. maja; bil je torej izdan za časa cesarjevega bivanja v Sarajevu. Zasedanje bo kratko. Vlada bo zahtevala proračun za t. l. Pri tem pojde bržkone brez večjih konfliktov. Deželni zbor bi imel sklepati tudi o adresi, do katere pa bržkone ne pride, ker se stranke ne bodo mogle zjediniti v državnoopravnem in agrarnem vprašanju.

V jeseni bo sklican deželni zbor na novo zasedanje. O tej priliki pride bržkone do burnih debat, osobito o priliki razpravljanja proračuna za leto 1911, in pa, ko pride na mesto agrarno vprašanje.

Kako se na Ogrskem vrše volitve? — „Reichspost“ poroča, da je kandidiral v okraju Lavsin Nemec dr. Kremling in vladni kandidat dr. Baros, ki je bil tudi izvoljen in sicer pomočjo podkupovanja. Omenjeni list prinaša v dokaz pobotnico, ki glasi sledeče: „Pobotnica. Podpisani se obveže in potrjuje to s častno besedo, da bo o priliki volitve, ki se bo vršila dne 1. junija v Lavsinu, dal svoj glas dru. Ivanu Baros in potrjuje, da je pod naslovom „zakonito pripadajoče“ volitve prejel znesek ... Kron ... stot. Podpis. Priča, Priča“. — Cena za glas se je ravnala po imetju in uplivu podkupljenca.

Na volilni dan se je plačevalo glasove po 100—200 Kron. Baros po kljubu temu ni imel večine. Korteši so začeli z mrzlično napetostjo delati. Pijača je tekla v potokih in k volilnemu lokalu so vlekli stud vzbujajoče osebe, ki so od pijanosti jecljaje oddale svoje glasove za one, ki so jih kupili. S takimi sredstvi je dobil vladni kandidat dr. Baros 1275, Nemec dr. Kremling 970 in nek drug kandidat 230 glasov.

Hofrichter. Kakor poročajo dunajski listi, nadporočnik Hofrichter ni bil na smrt obsojen, temveč le na 20-letno ječo. Baj je

pred vojno sodnijo zopet preklical priznanje da je on odposlal strupene kroglice. Na podlagi vojnega zakona torej ni mogel biti obsojen na smrt.

Bržkone je tudi to zopet le izmišljotina kakega šmoka. Razprava pred vojno sodnijo se je vršila tajno, vsi člani vojne sodnije so prisegli, da bodo varovali strogo tajnost, o vsem, kar se vrši na razpravi, in spisi se še nahajajo pri kornem poveljniku.

Kdo naj bi bil potem izdal to tajnost? Zato bo pač najbolje počakati dokler bo uradno razglašeno, kako kazni so prisodili Hofrichterju.

Novi indijski podkralj. — Na mesto bivšega podkralja Indije Karla of Minto, ki je nedavno odstopil, je bil imenovan dose-danji podtajnik v angleškem vnanjem uradu sir Carl Harding. To imenovanje je splošno iznenadilo, ker se je v obče mislilo, da bo novim podkraljem imenovan lord Kitchener.

Sir Carl Harding se je rodil leta 1858 in je že v svojem 22-letu stopil v diplomatsko službo. Posebno se je odlikoval kakor poslanik v Petrogradu, vsled česar si je pridobil zaupanje kralja Edvarda. Povrnivši se iz Petrograda je bil v uradu za vnanje stvari v Londonu duša vse vnanje politike Angleške. Hardin je ena najuglednejših ličnosti angleške diplomacije.

Domače vesti.

Pred odločitvijo o vseučiliškem vprašanju. — Italijani so vsekako dosegli velik uspeh s tem, da se ob njihovem vseučiliškem vprašanju razpravi le o sedežu bodoče fakultete, ne pa več o pravični rešitvi celotnega kompleksa vprašanj, ki so v neolročljivi zvezi s to italijansko zahtevo. O tej pa bi se v avstrijskem parlamentu in v avstrijskem javnosti ne smelo razpravljati, ne da se ob enem protisava slovensko vseučiliščno vprašanje ter sploh šolske potrebe primorskih in posebej tržaških Slovencev.

Ker je odločitev o laški fakulteti predurmi in je ravno zato potrebno, da se diskusija povrne v svojo pravo strugo, je sklenil odbor političnega društva „Edinost“ sklicati za prihodnjo soboto zvečer javen shod v gledališčno dvorano „Nar. doma“, ki naj bo (ob vsem spoštovanju do kulturnih zahtev drugih narodnosti) glasen protest proti zistemu, ki je v zadregi le še glede sedeža laški fakulteti, dočim se ne meni za najelemenarnejše naše potrebe na šolskem polju, proti zistemu, ki sitemu ponuja pečenke, a lačnemu ni kruha ne daja.

Nazadovanje goriških Slovencev. — „L'Eco del Litorale“ od minule sobote priobčuje članek, v katerem pravi, da slovensko narodno gibanje na Goriškem propada zadnji dve leti sem. Kakor razlog temu navaja italijanski konservativni list političsko borbo med dvema slovenskima strankama v deželi in zvezo dr. Gregorčiča z italijanskimi liberalci. Na podlagi te zveze da ima dr. Gregorčič vezane roke ter je prisiljen, pobijati svoje sonarodnjake: agrarce in liberalce!

Slovenci da so se odpovedali svojim aspiracijam na Gorico. V dokaz temu navaja italijanski list tudi okolnost, da se slovenski liberalci (naprednjaki) ne udeležijo nadomestnih državnoborskih volitev, ki se bodo vršile dne 26. t. m.

Za danes bilježimo to vest italijanskega lista po dolžnosti kronistov.

Resnica o škofu Flappu. — Pod tem naslovom piše „Kroatische Korrespondenz“:

Od nekega cerkvenega dostojanstvenika, ki so mu razmere v škofiji poreški popolnoma znane, smo prejeli: „V nekem dopisu v „Neue Freie Presse“ je bila trditve, da so Hrvatje uprizorili agitacijo proti škofu Flappu, da bi spravili na njegovo mesto kakega hrvatskega škofa. To ne odgovarja dejstvu. Proti škofu Flappu, ki se je v proganjanju hrvatskih župnikov svoje škofije večkrat spozabil kakor pastir, je podanih dalekosežnih tožeb in pritožeb, ki pa spadajo na kononično polje in niso s politiko v nikakoli zvezi — radi česar se je preiskava proti njemu po apostoliškem vizitatorju že pred dolгим časom izkazala kakor absolutno potrebno, da se v škofiji poreški v čisto cerkvenih stvareh napravi red.

Lep izgled sovražnikom CMD je dala ravnokar dekliška Marijina družba v Šklednju. Pred seboj imamo namreč vabilo na predstavo, ki jo je ta družba priredila minole nedelje. Na vzhodu pa stoji pripomba: „En del je namenjen podružnici sv. Cir. in Metoda“!

To je sovražnikom naše Družbe lekcija, kakoršnje ne bi bili oni pričakovali od take strani.

Izpraševalna komisija za slovensko stenografijo v Zagrebu javlja, da se bodo izpiti iz slov. stenografije vršili po Novakovem sistemu.

Poseben vlak o priliki sokolskega zleta v St. Petru pri Gorici se ustavi le v Rocolu, Vrdele in Opčinah. Od Opčin naprej ne sprejme več ljudi. Vožni listki za tja in nazaj stanejo iz Trsta in Rocola po 2-50 K, iz Vrdele in Opčin 2-10 K, za naraščaj pa je cena navodnih poštinih vlakov t. j. iz Trsta in Rocola 1-90. Listki bodo od čer-

trtko naprej v predprodaji, kar se še natančneje objavi. Ker je vlak omejen na gotovo število, se opozarja posebno Sokole, ki pojdejo v kroju, da se pravočasno pri-skrbe z listki.

Smrtna kosa je ugrabila včeraj obče približljivega narodnega moža g. Julija Bukovnika, uslužbenca c. k. finančnega ravnateljstva v Trstu. — Narodni družini naše sožalje.

Pogreb se bo vršil jutri ob 4. uri pop. iz hiše žalosti, ul. Molin piccolo št. 14. II. nadstr.

Vojni šolski ladiji „Nautilus“ in „Albatros“ sta predvčeraj odpule iz naše luke.

Jahta v luki. Predvčerajšnjem zvečer je priplula v našo luko italijanska jahta „Poupette“, na kateri se nahaja g. Charles Vunust.

Sokolsko slavnost na Proseku prirede 26. junija vsa tržaška sokolska društva in sicer Sokol v Trstu, Vrdele in Opčinah ter odsek iz Barkovelj. Slavnost bo obstojala iz javne telovadbe in potem ljudske veselice. — Pri javni telovadbi nastopijo moški naraščaj, ženski oddelek in članstvo. Na slavnostnem prostoru bodo razni paviljoni, med drugimi tudi oni naših narodnih dam, in pa paviljon, kjer se bo vrtelo kolo sreče. — Za ta dva paviljona nabirajo naše vrle dame darila. Prijatelj Sokolstva pa se opozarja, da sprejema iz prijaznosti darila g. a Roža dr. Gregorinova u ul. Galatti 18 (Nar. dom).

Konjske dirke. — V nedeljo popoldne je bila v hipodromu zadnja konjska dirka v pomladanski sezoni.

Prememba voznega reda vlaka šte. 2559 na progi Kranj-Tržič. — Od 1. julija t. l. vozi mešanec št. 2559 na progi Kranj-Tržič po sledečem voznem redu:

Odhod iz Kranja ob 7:35 zvečer, prihod v Tržič ob 8:22. Istočasno se razveljavi vozni red vlaka št. 2559.

Tržaška mala kronika.

Nasilnež Emilij Degrassi, star 35 let, mornar iz Izole, že večkrat kaznovan, se je predpinočnem pri neki aretaciji umešaval v uradni čin. Ko so ga redarji pozivali, naj gre po svojem opravilu, jih je začel obdelovati s pestmi. Seveda so ga spravili pod ključ.

Junak kamenja. Včeraj je bil aretiran krošnjar Emil Tomažević, star 35 let, stanujoč v ul. G. Gozzi, ker je v neki gostilni v ul. Carducci težko s kamenom ranil na glavi nekega Ivana Toselli.

Neverjetna predrznost in zvižaja 16-letnega dečka. Od meseca maja do včeraj je bilo v 12 tobakarnah v mestu izvršenih več tatvin. Tatvina se je izvršila na sledeči način: V tobakarno je prišel deček, ki je zahteval od prodajalke več vrst tobaka in cigaret. Mej tem, ko je prodajalka iskala zahtevane vrste, je podjetni dečko z nenavadno spretnostjo ugrabil predmete, ki jih je mogel doseči in je potem naglo izginil. Večinoma so prodajalke opazile tatvino, ko je deček že izginil. Mladi tat je najraje jemal škafle s cigaretami „Memphis“. — Skupna škoda, ki so jo trpele omenjene tobakarne, iznaša K 91-50.

Dve tatvini se niso tatitcu posrečile in sicer v tobakarni ul. Giulia 39 in na Acquedotto št. 31. — Prodajalke so ovajale stvar policiji, ali vzlic znakom, ki so ga podajale o mladem tatu, ga ni mogla policija iztahniti.

Konečno ga je redarski nadzornik Rumec sinoči dobil in sicer na njegovem stanovanju. Mlademu, „nadepolnemu“ tatutje ime Fran Vattovaz, star je 16 let in doma iz Trsta ter stanuje v ulici della Guardia šte. 29. Dečko je vse priznal in povedal, da kar je nakradel, je prodajal dveh lastnicam tobakarn in sicer Alojziji Fabian v ul. Barriera vecchia št. 17 in Ani Longo, v ul. dell' orologio št. 4.

Dečka in obe omenjeni prodajalki je policija seveda stavila pod ključ.

Hišna preiskava. Včeraj [pop. je policijski komisar dr. Zecchini izvršil hišno preiskavo v stanovanju Marija Blasicha, 26-letnega modelista v ladjedelnici sv. Marka, stanujočega v ulici F. D. Guerazzi, 16. Blasich je baje anarhist.

Radi enakega vzroka je bila izvršena hišna preiskava tudi v stanovanju 17-letnega črkostavca Romana Rezzica, stanujočega v ulici Scalinata št. 3.

Padel z kripice. Ivan Žuljan, star 44 let, kmet iz Doline, se je včeraj popoldne podal s svojo kripico v neko sosedno vas. Na povratku se je splašil konj in Žuljan je padel z kripice ter se močno poškodoval. Prepeljali so ga v Trst na zdravniško postajo. Tu so mu obvezali glavo, na kateri je imel 10 ran, ter ga potem spravili v mestno bolnišnico.

Koledar in vreme. — Danes: Bazilij Vel. šk. — Jutri: Vid in tov. muč. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 21.° Cels. — Vreme včeraj: deževno.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. — Zmerni vetrovi. Temperatura padla. Tendence za nevihte.

Tržaška gledališča.

MINERVA. Danes zvečer ob 8.30 ob ugodnem vremenu opera „Mignon“.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Trst“. Danes zvečer ob navadni uri je pevka vaja; v četrtek pa II. redna seja. — Gospodje odborniki naj se ozirom na važnost točk, polnoštevilno udeležijo.

Pevsko in glasbeno društvo v Trstu. (Podružnica „Glasbene Matice“). Moški zbor ima danes zvečer svojo redno pevsko vajo. Opozorja se gg. pevce, da pridejo polnoštevilno k vaji, ker se bo pelo „U ljetni suti“ za akademijo ob zaključku leta.

Pevovodja.

Nedeljski shod plinarniških delavcev pri sv. Jakobu se je vršil ob zelo veliki udeležbi. — Podrobneje poročilo priobčimo jutri.

DAROVI

— Za šentjakobsko podružnico CM nabral g. Ivan Pessa pri omizju svatov g. Jos. Zadnika v Divači znesek K 10. — Denar hrani blagajnik.

— Darovi za paviljon na Proseku. G. a Roža d. ra Gregorinova: dve vazi za cvetlice, 1 garnituro za likerje, in 3 komade galanterije.

— Za „primorski paviljon“ so darovali: gospa Katica Cigoj 5 kron, g. a M. K. eno krono, g. a Fanica Batuta 2 cvetlični vazi. Lepa hvala!

Vesti iz Goriške.

S spodnjega Krasa. Letos se odigrava nad Krasom v zrasnih sferah grozen in za kmeta usodepolni ples divjih-razlučenih elementov, črnih oblakov, katerih učinke občutijo skoro vse tukajšnje občine.

Slednji dan popoldne se zbirajo oblaki nad Cavnem in „Mačjim kotom“, od koder se razprostirajo kakor po kaki zapovedi in načrtu nad sivi Kras.

Pred nekaj dnevi se je vsula nad Škrbino in Lipo sodra in toča s hudim nalivom, da so trtne mladice, listi i. dr. kar odletavali po tleh, a naliv je odnašal še zemljo.

V četrtek je zadela ista osoda Volčjigrad, nekoliko Tomaževce in Grahovico.

Po nekaterih vinogradih stoje gole trte kakor po zimi, — ostalo ni en četrt zaroda.

Par trenutkov pozneje je že zvonilo v Pliskovici, kjer se je med groznim nalivom usula gosta sodra in toča, da so bili krasni vinogradi v par minutah žalost in obup ubogemu posestniku.

Pod trtami je bilo zaroda kar v vrstah da bi ga lahko grabil z grabljami.

Ubogi kmet je s solznimi očmi obupan gledal uničeni up — strl pred njegovimi nogami.

Marsikateri vinograd je podoben pokopališču iz katerega gledajo polomljene, osirotele trte, oziraje se proti nebu in spremljaje obupne vzdihne kmeta — trpina.

A komaj je minol en dan, že je prihrumel — v soboto po noči — naliv in neurje od Furlanije.

Neprestano blisketanje in gromenje, šum oddaljene nevihte in žalostni domači glasovi zvonov so zbudili ljudi iz sna. Komaj so prebili prvi udarec, že jih je čakala druga nesreča.

Po mučni tihoti zažvižga tenek a grozen piš in par trenutkov pozneje so se pripodili med gromenjem in šumenjem črni oblaki, dež se je vsul iz vseh zatvornic neba, tenki udarci sodre so se vedno množili, a slednjič debelo in močno pokanje toče ob okna in zidovje pričinja svoje uničevalno delo.

Ljudje so vstajali — bilo je okolo polunoči in s strahom se vpraševali „Kaj bo?“

Gorjansko in nekatere bližnje vasi, Veliki dol, Vrhovlje in druge vasi so bile prizadete v večji ali manjši meri od učinkov neizprosne sile — sodre in toče.

Ravno letos pa se je nadejal marsikateri kmet, da mu bo njegov trud nekoliko poplačan.

Trte so bile polne zaroda, poljski pridelki, sadje in sočvje je dajalo najlepše upe za dobro letino, a sedaj — reva in žalost.

Iz Ročinja nam pišejo: Veselica, ki jo je priredilo društvo „Stoga“, v nedeljo dne 5. t. m. je vspela prav izobno.

Igra v „Ljubljano jo dajmo“ je dovolj pokazala, da je tudi med našimi domačini najti nadarjenih in za resno stvar vnetih igralcev. Sicer je bila tudi režija v dobrih rokah.

Prav dobro so vspele tudi posamezne pevske točke pod vodstvom g. pevovodje. Nad vse ugajala pa nam je zadnja točka: spevoigra „Djakova zarubitev“. Le ta se je morala tudi ponavljati.

Tu smo takoj videli, da jo nadvladavajo povsem inteligentne moči. Originalen mimičen nastop vse goriške četvorice, spretna in neprilijena kretanja teh gg., kakor tudi lepo in precizno proizvajanje raznih kupletov, so kar čarobno uplivala na gledalce.

Ker je pa ravno o poludanskih urah začelo deževati in je marsikomu iz bližnje okolice, ki bi sicer rad prihitel tega dne v naš napredni Ročinj preprečilo to slabo vreme obudila se je splošna želja, da bi to veselico ponovili. To se tudi zgodi!

Zatorej kličemo vrlemu in požrtvovalnemu kvartetu v Gorici na svidenje sv. Petra in Pavla dan!

„Slovenska Matica“. — Prosim vse bivše gg. ude „Slovenske Matice“ mojega poverništva, da mi pošljejo do 25. t. m. letnino (4 K) za 1910, ker koncem junija t. l. poteka rok za naročevanje. Obenem prosim, da se morebitno oglase tudi novi udi.

Komen, 12. junija 1910. —

Anton Leban,
nadučitelj,

poverjenik „Slovenske Matice“.

Toča na Komenskem. V noči od sobote do nedelje je potolkla toča na Komenskem in sicer v Svetem, Preserjah Volčjemgradu, Tomaževici in Malemdolu. — Komnu je deloma prizanesla. Pobila je tudi v Škrbini in drugih vaseh krog Komna. Vzela je polovico pridelka, nekaterim vsem pa skoraj vse. — Ubogi Kraševci-trpin! Slabega vremena varuj nas — o Gospod, — Tukaj in povsod!

Kolesarsko društvo „Danica“ v Gorici je priredilo cestno dirko na progi Ajdovščina—Gorica, 26 km, maksimalen čas 1 ura 5 minut. Rezultat je bil sledeči: I. Josip Benko, („Gorica“) 43'30"; II. Modrijan Josip („Gorica“) 43'50"; III. Rigerio Živic, („Balkan“) 44'; IV. Anton Danevčič, („Solkan“) 45'50"; V. Bavčar Viktor („Balkan“) 46'; VI. Vekoslav Šinigoj („Gorica“) 48'. Popoldne se je vršila druga cestna dirka na progi Miren—Gorica, 5 km, maksimalen čas 9 minut. Izid te dirke je sledeči: I. Josip Benko („Gorica“) 5 minut; II. Josip Modrijan („Gorica“) 5'52"; III. Dragotin Sancin („Balkan“) 6 minut; IV. Viktor Bavčar, („Balkan“) 6'10".

Nato je pričela veselica na prostoru g. Goriupa. Na enem plesišču se je vršila ob 4. popoldne polževa dirka; I. darilo je dobil Andrej Golja („Gorica“); II. Josip Komjanc („Danica“); III. Avgust Vidmar („Danica“).

Ker od priglasihih društev ni nobeno nastopilo, se je pričel nato ples. Plesalcev in plesalk je bilo malo, ker se je ravno ob istem času vršila veselica v prid družbe sv. Cirila in Metoda pri „Zlatem jellenu“ v Gorici. Žal, da je bilo na kolesarski veselici tako malo občinstva.

x Bilancaždež. hipotečnega zavoda v Gorici za 1909 razkazuje 18.660 K 16 st. čistega dobička. Rezerve zavoda znašajo 100.000 K. V šestih letih se je ugotovilo 1734 posojil v skupnem znesku 11.546.800 kron. Posojila se dele po sodnih okrajih tako le: Gorica mesto 2.959.400 K, Cervinjan 2.750.600 K, Goriška okolica 1 milijon 786 tisoč K, Tržič 1.362.600 K, Ajdovščina 123.600 K, Kanal 64.600 K, Kobarid 54.800 K, Cerkno 34.600 K, Komen 408.000 K, Krmin 773.400 K, Gradišče 821.400 K, Bovec 5.400 K, Sežana 62.200 K in Tolmin 31.600 K.

x Na izvozni trg v Gorici je prišlo v soboto na prodaj 30 kg hrušk po 60 K q; 1400 kvintalov češenj po 28 K, 120 kg jagod po 120 K, 140 kv. graha po 12 K, 15 kv. svežega fižola po 60 K, 30 kg špargljev po 60 K in 150 kg krompirja po 10 kron.

Vesti iz Istre.

Javen shod v Laborju. (Izvirno poročilo).

Dne 22. majnika se je vršil v Laboru po dež. poslancu g. Valentič-u sklican javen shod. Udeležilo se ga je lepo število mož, le Laborcev je bilo razmeroma malo. Na dnevnem redu sta bili točki: delovanje dež. zbora istrskega in važnost o pouku v materinem jeziku!

Mislil, da je g. poslanec Valentič storil svojo dolžnost s tem, da je sklical omenjeni shod, zato bodi tem potom zadoščeno dopisniku „Edinosti“ o stvari ustanovitve Legine šole v Laboru. Tozadevni članek je klical po potrebnih faktorjih, ki naj bi po možnosti stvar zaprečili, in ni ostal glas v puščavi. Našli so se naši neumorni delavci.

Prišla sta v Labor naš prvoboritelj, dež. in dr. poslanec Matko Mandić, in dež. posl. Pangerc iz Doline.

S prisotnostjo in sodelovanjem le-teh dveh vrlih mož in drugih gospodov iz Kopr, nadalje g. učitelj iz okolice in našega vrlega župana Kocijančiča, se je dnevni red znatno povečal.

Uverjen sem, da bo ta shod p. n. čitatelje zanimal.

Labor, kakor frankcija davčne občine Boršt in občine Marezige, je vasica, ki šteje

Naznanilo.

Odprl sem **KLEPARSKO DELAVNICO** v ulici Rigutti št. 37 in se priporočam vsem rojakom za mnogobrojni obisk. Postrežba točna. Delo trpežno. Cene nizke. S spoštovanjem

A. KRAINZ, klepar.

TRST, ul. Cavana 2

PEKARNA IN SLASČICARNA

„FRAN LAMPE“

Prodaja svežega kruha 4-krat na dan. — Postrežba točna in na dom.

Veliki kinematograf **BELVEDERE**

TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

Torek 14., sreda 15. in četrtek 16. junija 1910:

1) Krotilka Schneider s svojimi levi (Po naravi) - 2) Linda Chammovska (Glavno delo mojstra Donizetti-ja.) - 3) Zdravilo zoper mikrobe (zelo kamilno)

Mnenje gospoda dr. a M. Kohenoff-a, Berkovica.

G. J. SERRAVALLO

Trst.

S tem pismom Vam poročam o uspehih svojih poizkušanj z Vašim SERRAVALLO-vim KINA-VINOM Z ŽELEZOM (Vino di China Ferruginoso Serravallo). Dosegel sem izvrstne uspehe pri svoji klijenteli, posebno pa pri konvalescentih, malokrvnih in nevrasteničnih bolnikih, katerih ima mnogo naša dežela vsled malarije. Vaš preparat je znan kot jako dober in se razlikuje od drugih takih vin po svojem dobrem okusu. Lahko je prebaven in hitro učinkuje.

BERKOVICA, 13. oktobra 1908.

Dr. M. KOHENOFF.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave

TRŽAŠKI SLOVANI

in posebno okoličani ki prihajajo v mesto po raznih opravilih, imajo najlepše in najprimernejše zbirališče v dobro poznani

„Kavarni Universo“

ki se nahaja na trgu pred „Narodno domom“ št. 1, uprav nasproti restavracije „Balkan“. V kavarni so poleg izvrstne kave na razpolago vsakovrstni likerji in razni slovenski, nemški in laški časniki in vsa boljše ilustr. revije. Za obilen obisk se priporoča FRANJO BOJC.

Majcen Miloš „

mizar - Trst - ulica Leo štev. 2

priporoča slavnemu občinstvu

svojo mizarnico.

Izdeluje vsakovrstno, tudi

NAJFINEJŠE POHIŠTVO

ANTON REPENŠEK

knjigovez v Trstu, via Ceollia 9

priporoča slavnemu občinstvu

svojo moderno urejeno delavnico.

v kateri se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela točno in po zmernih cenah.

SVOJI K SVOJIM!

Ugodna prilika!

Z dnem 26. februarja 1910

se je otvorila

nova „trgovina“

„IZDELANE MOSKE OBLEKE“

Velik izbor otroških oblek, površnikov, paletot, raznih hlač, telovniki fantazija itd. itd.

Prodaje se tudi na obroke

Ul. Madonnina 8, I. nad.

„PUPS“

Priprava za običenje in poliranje.

Čisti kovine in pohištvo, šipe in mramor (brez vode). Dobiva se povsod.

Priprava same 12 vlačarjev. Iščajo se povsod zastopniki. — Ponudbe na ekpedicijo.

POHIŠTVO

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák || V. Tuscher

: zobozdravnik : koncesij. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Antonio Dobner

— urar in zlatar —

sodni izvedenec

se je preselil v ul. DELLE

POSTE 3 vogal Torre bianca (TOBARKA)

Sprejema vsakovrstne poprave PO ZMERNIH CENAH Z JAMSTVOM.

FRIDERIK SCHWARZ

Trst, Via Valdirivo št. 3, Trst

Zastopnik : znanih : mlinov

SZMOLENSKY & COMP.

**** SZABATKA ****

Proi parni mlin Békéscsaba

Akcijska družba parnih mlinov

Baja. — Zastopnik za Trst, Goriško, Istro in Dalmacijo.

Velika zaloga koles

RUDOLF RÖTL

TRST, ul. Acquedotto 21. Telefon 1238.

Zaloga koles:

Peugeot, Waffrad, Standard od 150

kron naprej. Pnevmatiki in potrebščine.

ena nična delavnica. Hitra postrežba. Cen

zmerne.

SOLIDNO : in : ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - VIA MALTANTON - TRST

45 števk. Po zelo strmi, povsem slabi recimo istrski poti je možno priti v vas, ki ima gotovo nad 300 m. morske višine. Če bi bilo v vsi kaj legepa, bi v prvi vrsti na to opomnili, ali... v tužni Istri smo... kaj naj iščemo lepoto v kraju, ki sedi na koncu dobrega.

Kmalu po 4. uri je otvoril zborovanje sklicatelj v občinski hiši. Mala soba je bila natlačena polna poslušalcev. Najprej je obrazložil posl., čemu da je prišel in je naznačil program. Na predlog g. učitelja Cerut je bil z večino izbran predsednikom g. obč. tajnik Keršovani a zapisnikarjem g. Avgust Šuc, učitelj v Truškah.

Predsednik, zahvalivši se na izvolitvi, je polagal slušalcem na srce, naj marljivo poslušajo g. govornike ter je dal besedo g. posl. Valentiču.

Le-ta gospod je v kratkih, a jedrnatih besedah obrazložil za nas Slovence in Hrvatke istrske bivše žalostno stanje in delovanje zbora. Na to je prišel na sedanji položaj, na sedanje delo istega. Predložil je bilo, ako bi hoteli vse podrobno napisati, le toliko naj rečem, da si je lahko vsak poslušalec živo predstavljati, kar je bilo, in kar je v dež. hiši.

K besedi se je oglašil g. Kocijančič iz Labora, sedaj mehanik v Trstu. Njegov govor je bil nekaj uvod točki o pouku v materinem jeziku. Razlagal je, da hočejo razni slepi tuji elementi raznarodovati našo mladino. V to svrhu da imajo veliko in precej bogato družbo „Lega Nazionale!“ S sladkimi besedami obetajo, da bodo v šoli poleg italijanskega jezika učili tudi slovenski. To pa ni nikakor možno, ker so učitelji Leginih šol pravi italijanaši z dušo in telesom, in morda zna le kateri od njih za silo lomiti slovenski. Govornik je povedal, naj ostanejo jekleni napram takim elementom, ki bi prihajali k njim ter jih nagovarjali za Legino šolo. Nikar naj se ne dajo zavesti od njih; zvesto naj čuvajo svoje najdražje — svoj materini jezik.

Za njim je nadaljeval g. nadučitelj Anžlovar. Prav lepo je poročal o važnosti materinega jezika. Rekel je, da bi se moral vsakdo sramovati zametavati svoj materini jezik in vsprejemati drugega, in to morda celo jezik naših najhujših sovražnikov. Povdarjal je, da odrasel človek nikakor ne more pozabiti materinega jezika; morejo ga pa pozabiti otroci, ki bi se ga učili v šoli z drugim učnim jezikom. Nadalje je rekel, da kdor ne ljubi svojega materinega jezika, zaničuje samega sebe in je podlaga tujevi peti.

Ako se ustanovi v čisto slovenskem kraju šola z drugorodnim učnim jezikom, podobni so nje učenci mladičem kukavic, ki ne skrbijo za svoje mlade, marveč znašajo jajčka v druga gnezda ter prepričajo skrb in razvoj svojih mladičev drugim pticam. Povdarjal je, da je taki šoli jedini namen, raznarodovanje naše mladine.

(Zvršetak pride.)

Latinizacija v Lazaretu. V dan presv. Rešnjega telesa smo šli ob pol osmi uri predpoludne slovesno s procesijo iz naše larnne cerkve. Procesije se je vdeležilo precejšnje število vernikov, ki so se pomikali s cerkvenimi zastavami mirno naprej v smeri proti Pobegom. Obžalovanja vredno je, da nismo imeli pevcev v procesiji, ki bi nam s svojim ubranim petjem povečevali slavnost. Ta dan smo pogrešali tudi godbo, kakor smo to imeli druga leta. S petjem je res nastopil naš organist g. „Rampinčič“ s svojim pevskim zborom, kateri sestoji iz nekaj deklet. Temu so se pridružili še trije možje, ki pa niso pevci po poklicu ter so ga spremljali kakor je kdo bolje znal. To pa ni najhujše, da nimamo cerkvenih pevcev — naj poje Peter ali Pavel, da le pojejo! Razočaral pa nas je g. pevovodja ko je v procesiji s svojim zborom mej slovenskimi pesmi pel tudi — latinske.

Ne mislim preveč grajati g. pevovodjo, ker je gotovo malo poučen o latinizaciji. Za sedaj naj mu bo to-le v opomin. Gosp. organist mora poslušati glas ljudstva, ki ga plačuje, in bolj spoštovati svoj narod, sicer ga, ko pride po plačilo pošljemo kam drugam. Udeležene.

Tuji v Opatiji. Od 1. januarja do 8. junija 1910 je obiskalo Opatijo 18.022 gostov. Od 2. do 8. junija 1910 je na novo došlo 524 oseb. Dne 8. junija 1910 je bilo navzočih 1826 oseb.

Komunalna realna gimnazija v Voloskem-Opatiji. Učenci, ki želijo početkom šolskega leta 1910—11. stopiti v I. razred tega zavoda, morajo položiti vsprejemni izpit, ki se bo vršil dne 1. in 2. julija t. l. ob 3. uri pop. Voditelji ljudskih šol so naprošeni, da bi na to opozorili svoje učence, oziroma roditelje.

Pogled po svetu.

Kolera v Rusiji. — Iz Petrograda poročajo: Z raznih strani prihajajo zopet vesti o kolari. Obbolelo je več oseb v Kijevu. V melitopoljskem okrožju in v Rostovu ob Donu se kolera čim dalje bolj razširja; služaj kolere so bili tudi v kerzonski in mohilevski guberniji.

Širite EDINOST

Mali oglasi

Javni ples — priredi društvo „Mladina“ v Križu na Krau v nedeljo dne 19. t. m. Svirala bo godba iz sv. Križa. — Začetek plesa ob 3. pon. 995

Trgovski pomočnik — večji tudi lesne stroke, zmožen slovenskega in nemškega jezika išče primerne službe. Ponudbe pod „Pošten“ na Inzeratni odd. Edinosti. 998

Učenca — išče klepar A. KRAINZ v ulici Rigutti št. 37. 946

Knjigovodja — z dolgo prakso v trgovini že i preučiti službo 1. julija. Vešč je slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. — Šel bi tudi iz mesta. Ponudbe do 20. t. m. pod „20“ na Inzeratni odd. Edinosti. 997

Proda se stalna vodna moč z 50 HP in velikimi tovarniškimi poslopji blizu železnice pri Ljubljani. Vprašanja pod „TOVARNA“ na Inzeratni odd. Edinosti. 994

Zemljišče — se takoj proda od 50. sežujev naprej na lepem kraju ob cesti blizu postaje, razgled na morje, pripravno za stavbišče; cene zmerno. Pojasnila: Sv. Mar. Magdal. zgornja, gostilna pri „Tirolcu“. 917

Išče se služkinjo, pridno in zvesto, kakor go spodnjo od 35 do 45 let staro. Naslov pove Inzeratni odd. Edinosti. 949

Leopold Bizjak — mizar in gostilničar v Sežani prodaja svoje mizaro orodje in 3 mizarvske klopi ali pa da v njem. Poizve se pri gorionjenemu v Sežani. 990

Krasna hiša z vrtom — v lepem kraju blizu Celja se odda v najem ali tudi deloma za poletni čas, oziroma se tudi proda. Hiša je ob glavni cesti in pripravna za vsako obrt. Sedaj ima pekarno. Več se izve v Trgovinski kavarni. — Bu fon. 980

Priporočam narodno-zavednemu občinstvu ki zna ceniti umetn. izdelek modernih slik, svoji odlikovani podjetji: **Trst, Via delle Poste 10. — Gorica, Gosposka ulica 7** ANTON JERKIČ, fotograf. 2129

CANTI JUGOSLAVI : (napisao IVAN KUŠAR). — Ta prvi zvezek te knjige je dotiskan v Italiji. Prevodi v italijanskem jeziku najboljših slovenskih, srbsko-hrvatskih in bolgarskih pesnikov — Ta I. zvezek bo obsegal tudi: Uvod, potem kratak načrt zgodovine slovenskega, srbsko-hrvatskega in bolgarskega slovstva in bibliografije sledečih pesnikov: Prešeren, Gregorčič, Kette, Zmaj Jovan Jovanović, Preradović, Branko Radičević, August Šenoa. — Knjiga se bo prodajala po K 3.— v vseh knjigarnah. V zalogi pri Josipu Gorenjcu (Slovanska knjigarna) Trst, Via Valdirivo št. 40.

CARLO STRUKEL
prodajalnica drobnarij in igrač
TRST - Corso 34 - TRST
Galanterije iz usnja, Polne torbe
Ovratnice, dežniki in palice.
Specijaliteta: Potrebščine za
hrčbolazoe.

POSTELJNA MOKROTA

Popolno ozdravljenje zajamčeno. Brezplačna navodila. Naznaniti je starost in spol. Mnogo zahvalnih p sem na razpolago. — Zdravniško priporočeno.

INSTITUT „SANITAS“ VELBURG P. 345. BAVARSKO.

Bogomil Pino
prvi urar v Sežani
ima svojo
novo prodajalnico: ur
v TRSTU, ulica
Vicen. Bellini 13
nasproti cerkve
sv. Antona novega.
Vsakov. verižic
po tov cenah.

V najem se oddajo bicikli
z zaloga dvokoles

in šivalnih strojev rabljenih po zelo nizki ceni in tudi na obroke.

TRST, Via Scorzeria št. 12

V. Osvaldella

Ob nedeljah in praznikih odprto do 4. popold.

Pohištvo

vetlo in temno, posamezni kosi, cele spalne in jedilne sobe, ogledala, slike itd. itd.

vse po niski ceni.

Izgotovlj. moške obleke

in šivalni stroji

na obroke in oeno. — Proda

IVANKA DOREGHINI, Trst

(Zaloga pohištva) ul. Madonnina 8

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča
Marije ud. Salarini

Ponte della Fabra 2 ul. Poste Nuove
(vokal Torrente) Alla città di Londra

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke, kostumi za otroke. Površniki, močne jope, kakor tudi zlatih rešetkov. Obleke za dom in delo. Dejavke in keke. Tirolski liden. Nepremočljivi plašči (pristni angletki) Specijaliteta: blago tu- in inozemskih tovarn. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po niskih cenah

„PHOENIX“
mineralna voda iz ogrskih vrelcev **MUSCHONG - BUZIASFURDO**, brez vsakih bakterij, uspešno deluje proti boleznim na obistih in mehu, kronični nefriti, kamnu, kakor tudi bronhijalnemu katarju in boleznim sekretnih organov. — Glavna zaloga:
Aleksander Marangoni, Trst, Telef. 474

Tovarna cevi in cementnih plošč, teracov, betona in artificijalnega kamna s zalogo cementa
Aristide Gualco - Trst
ulica San Servolo št. 2 Telefon 21-42.

Radi promene tvrdke
EDVARD HORAK
VIA SAN SEBASTIANO št. 2
se proda vse blago: rokavice, modni predmeti, perilo, ovratnice, palice, parfemi itd. itd.
po najnižjih cenah.

Pozor Slovenci v Kopru!
Naznanjam, da sem otvoril v Kopru v ulici Santorio Santorio
ново higijenično tovarno RIŠELICE in sicer Pokalico (pašarete) in sodovke (šifon) najboljšo vrsto.
Ker ni v Kopru nobene druge tovarne enake stroke, se slavnemu občinstvu zlasti Slovincem in Hrvatom na deželi najtopleje priporočam. — SLOVENCIM IN HRVATJE, zahtevajte v mestu povsod le moj izdelek!
ANTON VATOVAC, tovarnar.

Odprl se je v Škedenju **kinematograf „Adria“**
Elegantna dvorana, sestavljena po najmodernejših načrtih.
:: Vsaki torek in petek nov program. ::
VSTOPNINA: I. mesto 30 vin., otroci in vojaki 20 vin. II. mesto 20 vin., otroci in vojaki 10 v.

Na obroke! Velika izbira Na obroke!
izgotovljen. oblek za gospode in manuf. blaga
po jako zmernih cenah
JAKOB DUBINSKY, Trst, Barriera 34, II. n.

Odlikovana delavnica in zaloga
sedlovja in potnih predmetov
FRIDERIK HERTAUS, TRST, ulica Stadion št. 10.

NOVO POGREBNO PODJETJE H. Stibiel in drug
se je preselilo na
Corso 49 (Piazza Goldoni). Tel. 1405
z bogato opremo za vsako vrstni pogreb. in prodajalnicu mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetlic perle, porcelana. — Velika zaloga
voščenih sveč
Prodaja na debelo in drobno.